Liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan lausuntopyyntö 19.3.2024 / HE 10/2024 vp

Valtiokonttorin lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Valtiokonttorin kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikennevakuutuslakia, Liikennevakuutuskeskuksesta annettua lakia ja vakuutusyhtiölakia. Esityksellä pannaan täytäntöön moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamista koskevan direktiivin uudet säännökset. Lisäksi esityksessä ehdotetaan eräitä kansallisista lähtökohdista tehtäviä muutoksia liikennevakuutuslakiin. Valtiokonttori toteaa, että sillä ei ole lausuttavaa esityksestä siltä osin kuin siinä ehdotetaan muutettavaksi Liikennevakuutuskeskuksesta annettua lakia tai vakuutusyhtiölakia. Siltä osin kuin kysymyksessä ovat liikennevakuutuslakiin ehdotetut muutokset, Valtiokonttori lausuu seuraavaa:

Yleistä

Liikennevakuutuslain 32 §:n 2 momentin mukaan Valtiokonttori vastaa liikennevahingosta silloin, kun ajoneuvon omistaja tai haltija on vahingon sattuessa Suomen valtio eikä ajoneuvolle ole otettu liikennevakuutusta. Saman lainkohdan mukaan Valtiokonttori vastaa liikennevahingosta myös silloin, kun Suomen valtio on sitoutunut korvaamaan toisen valtion omistaman ajoneuvon aiheuttaman vahingon. Tällainen sitoutuminen on tehty muun muassa sotilaalliseen puolustusyhteistyöhön osallistuvan Naton jäsenvaltion tai toimielimen vakuuttamattomien ajoneuvojen Suomessa aiheuttamien vahinkojen osalta.

Liikennevakuutuslain 29 §:ssä Valtiokonttorin tehtäväksi on lisäksi säädetty vakuutusmaksua vastaavien maksujen ja laiminlyöntimaksujen määrääminen. Säännöksen mukaan Valtiokonttori määrää Liikennevakuutuskeskuksen esityksestä vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneen ajoneuvon omistajan tai haltijan maksamaan mainitut maksut Liikennevakuutuskeskukselle. Laiminlyöntimaksu voidaan jättää määräämättä vain erityisestä syystä.

Valtiokonttorille ilmoitettuja liikennevahinkoja oli vuonna 2023 yhteensä 402 kappaletta. Vakuutusmaksua vastaava maksu ja laiminlyöntimaksu puolestaan

määrätään vuosittain noin 40 000 liikennevakuutuksen ottamisen laiminlyöneelle ajoneuvon omistajalle tai haltijalle.

Liikennevakuutuslakiin ehdotetut muutokset

Valtiokonttori pitää hallituksen esityksessä ehdotettuja muutoksia liikennevakuutuslakiin perusteltuina. Valtiokonttorin näkemyksen mukaan lain 1 §:ään ehdotetut soveltamisalan tarkennukset selkeyttävät nykyistä oikeustilaa, jossa erityisesti eristetyn alueen määritelmä on ollut tulkinnallisesti hankala. Valtiokonttori pitää kannatettavina myös lain 2 §:ään sisältyvään ajoneuvon määritelmään ehdotettuja tarkennuksia, joiden myötä muun muassa elinkeinotoiminnassa olevan sähköpotkulaudan aiheuttamista vahingoista yhteiskunnalle aiheutuvat kulut tulisivat katetuiksi vakuutuksesta. Valtiokonttori kuitenkin toteaa, että vakuuttamisvelvollisuuden laajentaminen koskemaan myös muun muassa sähköskoottereita, sähkömopoja sekä yksinomaan lasten kuljetettavaksi tarkoitettuja kevyitä minimönkijöitä ja minicrossipyöriä saattaa merkittävästi lisätä vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyöntejä. Samalla on todennäköistä, että myös vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneelle määrättävien vakuutusmaksua vastaavien maksujen ja laiminlyöntimaksujen määrä tulee lisääntymään.

Ehdotetussa liikennevakuutuslain 39 a §:ssä säädettäisiin vastuun jakautumisesta perävaunujen tai ajoneuvoyhdistelmien aiheuttamissa vahingoissa. Ehdotettu säännös vastaisi nykyistä korvauskäytäntöä, jonka kirjaaminen lakiin on Valtiokonttorin näkemyksen mukaan perusteltua. Vastaavasti Valtiokonttori pitää tarkoituksenmukaisena, että 32 §:n viittaussäännöksellä ehdotettu 39 a §:n säännös ulotettaisiin koskemaan myös Valtiokonttoria.

Valtiokonttori myös yhtyy hallituksen esityksessä esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan eräiden työsuoritusten aikana aiheutuneita vahinkoja koskevaa 42 §:n rajoitussäännöstä on tarpeen tarkentaa. Siltä osin kuin kyse olisi valtion viranomaisen virheellään tai laiminlyönnillään aiheuttamasta vahingosta, myös moottoriajoneuvolla tehtävän työsuorituksen seurauksena aiheutuneen omaisuusvahingon kärsinyt voisi vaatia valtiolta korvausta aiheutuneesta vahingosta isännänvastuun perusteella. Lähes kaikkien viranomaisten aiheuttamien omaisuusvahinkojen osalta toimivaltainen viranomainen käsittelemään korvausvaatimuksen olisi Valtiokonttori valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain (978/2014) nojalla.

Valtiokonttori katsoo, että lain 62, 66 ja 67 §:ään ehdotetut muutokset parantaisivat vahinkoa kärsineiden asemaa niissä tilanteissa, joissa vakuutuslaitoksen olisi pyydettävä asiassa liikenne- ja potilasvahinkolautakunnan ratkaisusuositus. Valtiokonttori pitää ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina ja kannatettavina.

Muilta osin hallituksen esityksessä ehdotetuilla muutoksilla ei olisi vaikutusta Valtiokonttorin korvaustoimintaan eikä Valtiokonttorilla ole niistä lausuttavaa. Valtiokonttori kuitenkin ehdottaa harkittavaksi, että

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Liikennevakuutuskeskuksen ja Finanssiala Ry:n sekä Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan aiemmin lausu-min tavoin vakuuttamisvelvollisuuden muutoksille säädettäisiin siirtymäaika, jonka voimassaoloaikana vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönti ei vielä olisi sanktioitua siltä osin kuin kyse on ehdotetun lainmuutoksen myötä vakuuttamisvelvollisuuden piiriin tulevista ajoneuvoista.

Helsingissä 18.3.2024

Toimialajohtaja Hanna Koskinen

Lakiasiainpäällikkö Noora Allenius

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av document
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case

VK/1558/2024	Lausuntopyyntö: Liikenne- ja viestintävaliokunta tiistai 19.03.2024 klo 12.30 / HE 10/2024 vp

Asiakirja / Dokument / Document

VK/1558/2024-2	Lausunto_LiV_LVL.docx

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures

Signed By:Koskinen Hanna 91273103M
Signed at:2024-03-18 09:11:36 +02:00
Reason:Hyväksyn tämän asiakirjan

Signed By:Allenius Noora 913237126
Signed at:2024-03-18 09:13:53 +02:00
Reason:Hyväksyn tämän asiakirjan

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi